

ЯКІСНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО

САКУН О.В., КОВТУН А.Р., КОЗМАН Л.А.

Одеська державна академія архітектури та будівництва, м. Одеса, Україна

У період переходу суспільства від індустріальної до постіндустріальної, інформаційної епохи ЗВО зазнають особливо глибоких перетворень, що передбачають їх інституційні зміни.

Експерти виділяють п'ять основних моделей освітніх організацій, які є зараз і з великою ймовірністю можуть зберігатися в майбутньому (табл. 1).

У світі значення освіти як найважливішого чинника формування нового якості економіки та суспільства збільшується разом із зростанням впливу людського капіталу. Університети «третього покоління» формують підприємницькі екосистеми, перспективні технологічні ринки та забезпечують глобальну конкурентоспроможність національної економіки.

Таблиця 1

П'ять моделей освітніх організацій сьогодення та майбутнього

Моделі університети	Характеристики
Елітні університети (the elite university)	університети, що мають сильний глобальний бренд, значний вплив, багату та багатовікову історію і професорів світового рівня.
Масові університети (the mass university)	університети, які надаватимуть якісна освіта для зростаючого «середнього класу» у всьому світі. Одним із результатів навчання в університетах даного типу стане можливість працевлаштування випускників у провідних компаніях світу.
Нішеві університети (the niche university)	університети з вузькою спеціалізацією, що зуміли зайняти своє місце у міжнародному поділі інтелектуальної праці та стати світовими лідерами в окремих напрямках досліджень або освіти.
Місцеві університети (the local university)	університети, що відіграють ключову роль у розвитку економіки на міському чи регіональному рівні - через підготовку кваліфікованих кадрів або організацію прикладних досліджень під запити регіональних компаній, органів влади та місцевого суспільства.
Механізми «дуальної» освіти, як нова форма вищої освіти (the lifelong learning mechanisms)	нова форма вищої освіти, яка дозволить навчанням вивчати різні навчальні модулі, що надаються як освітніми установами, так і спеціалізованими компаніями, без відвідування якогось одного університету

Університет 3.0 як світовий тренд розвитку вищої освіти. Університет 3.0 є освітнім закладом постіндустріального суспільства і поєднує в собі синергію

освіти (навчання студентів), науки (створення нових знань) та інновацій або підприємництва (застосування знань на практиці, створення бізнес-структур).

Тобто сутність такого університету, як нового типу, полягає в тому, що університет одночасно реалізує три місії:

- освітню,
- науково-дослідну,
- інноваційну,
- спрямовану на комерціалізацію знань.

Університет 3.0 як центр інноваційного розвитку територій. У світі є різні підходи до визначення критеріїв оцінки моделі Університет 3.0. Але незважаючи на відмінності, всі вони фіксують підвищення ролі сучасного університету у розвитку суспільства. Вона багато в чому стає ключовою, і з точки зору забезпечення стійкості суспільства, і для забезпечення проривних напрямів його розвитку.

Модель університету регіональної інноваційної системи передбачає, що університети відіграють фундаментальну роль інтерактивних інноваційних процесах. У цій моделі вищі навчальні заклади є важливими виробниками знань, які можуть грати роль сполучної ланки в інноваційно-виробничому секторі на регіональному рівні.

Університет 3.0 як залучений університет. Модель залученого університету передбачає необхідність адаптації університетських функцій до регіональних потреб. Залучені університети демонструють локалізований розвиток, а не генеруюче знання, університет сприймається як той, що фокусує свою діяльність на промисловості та суспільстві, що активно формує регіональну ідентичність.

Університет 3.0 як підприємницький університет. Одним з основних трендів розвитку Університету 3.0 є зростаюча актуальність його підприємницької діяльності та перетворення його на підприємницький університет.

У концепції підприємницького університету стверджується, що вищі навчальні заклади дедалі частіше доповнюють свої традиційні місії (дослідження та викладання) третьою – економічним розвитком.

Підприємницький університет стає драйвером розвитку малого та середнього бізнесу у своїй країні, оскільки є центром молодіжного підприємництва, що є важливим фактором економічного зростання. Загалом підприємницький університет набуває характеру бізнес-одиниці, стає технологічною компанією, яка займається бізнесом через систему наукової, інноваційної діяльності та підготовки кадрів.

Університет 3.0 як виробник знань. Поява моделі університету з новою формою виробництва знань (економіка знань) свідчить про те, що відбувається

фундаментальне перетворення наукових систем, яке формує контекст для ролі університетів, що змінюється.

Найвідомішим підходом є теорія «нового виробництва знань». Ця модель передбачає нові форми виробництва знань: міждисциплінарна взаємодія, трансдисциплінарність, гетерогенність, рефлексивність.

Університет 4.0 як університет майбутнього. Університет майбутнього, що зараз позначається як Університет 4.0. - це не просто освіта, наука та інновації, більшою мірою - це інтеграція з усіма структурами соціуму, супровід розвитку капіталу людини протягом усього його життя.

Чинниками, що визначають розвиток університету майбутнього є:

- тривала трудова активність життя людини;
 - глобалізація освіти;
 - прискорений розвиток науки, нових технологій та галузей економіки та ін.
- Особливості якісної освіти в Університеті 4.0 як в університеті майбутнього
- формування сфери елітної високорівневої офлайн освіти у провідних ВНЗ країни та світу для високозабезпечених груп населення;
 - демократизація освіти;
 - масовізація освіти, підвищення доступності онлайн освіти;
 - синхронізація форм навчання – реалізація змішаного формату навчання (онлайн+офлайн);
 - створення корпоративних університетів під час бізнес-організацій.

В даний час під впливом безлічі істотних факторів університет активно трансформується. З огляду на те, що така трансформація стосується всього комплексу його основних функцій, відбувається зміна моделей сучасних університетів загалом.

Різні університети знаходяться на різних етапах-моделях розвитку і відповідно визначають свою місію. При цьому продовжується конкуренція між різними моделями університетів, визначаються стійкі ніші та проривні формати.

Література:

1. Концепція діяльності центрів освіти «третього віку» в Україні: метод. посіб.; автори-уклад.: А. Горбовий, А. Халецька, О. Степанюк, А. Кухаренко, Д. Спунбер. Київ; Луцьк, 2017. 116 с.

2. Станкевич І.В., Сакун Г.О., Козир А.О. Нові підходи щодо підвищення конкурентоспроможності освітніх послуг у сфері вищої освіти. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 1(34) 22. С. 139-145.